

Zaam maakt zorgzame tegenbeweging

Jeroen Berkhout en Tonny van Kleinwee ontdekten een jaar of drie geleden dat ze een zelfde ideaal koesterden over zorg voor dove mensen. In een wereld waarin alles steeds individueler wordt ingericht, ook de zorg, wilden zij een tegenbeweging maken.

Ze droomden van een woonvorm voor doven met kernwaarden als kleinschaligheid, er zijn voor elkaar en gezelligheid. Gelukkig hebben Jeroen en Tonny het niet bij dromen gelaten, maar zijn aan de slag gegaan met ouders, instanties, subsidies en woningbouwverenigingen. Zo kon het, dat in mei 2011 Zaam kon worden geopend: een kleinschalige woonunit bestaande uit twee woonhuizen in de nieuwe woonwijk IJburg van Amsterdam. Nu, twee jaar later, hebben tien dove mensen in Zaam hun thuis gevonden. Hoe hebben ze het voor elkaar gekregen in een tijd van bezuinigingen om hun ideaal van de grond te krijgen? Jeroen Berkhout vertelt:

Communicatie aandachtspunt nummer één

“Tonny en ik ontmoetten elkaar bij onze vorige werkgever. We werkten daar als begeleiders op een dovengroep bij een grote zorgorganisatie. We spra-

Tonny van Kleinwee

ken regelmatig over het werk en na verloop van tijd werd ontdekt dat we dezelfde ideeën hadden over zorg voor doven. Tonny is vanwege haar dove zoon al langer betrokken bij de dovenwereld. Ik kwam er door mijn werk voor het eerst mee in aanraking. Vanaf het eerste moment was ik gegrepen door de manier van communiceren via gebarentaal. Ik wist zeker dat ik met deze doelgroep wilde blijven werken. Wat Tonny en ik beiden heel sterk voelden was dat er in die instelling onder doven een grote en vaak onvervulde behoefte leefde aan nabijheid, aan communicatie, aan samen zijn.

Gebarentaalvaardigheid, communicatie is aandachtspunt nummer één bij de zorg voor doven en daar zagen wij het regelmatig misgaan. We beseften dat grootschalige instellingen moeilijk in die extra behoefte aan communicatie en gezelligheid voor doven kunnen voorzien. Ook werden we ons bewust dat binnen grote instellingen veel geld verdwijnt naar

managementlagen. We kregen steeds sterker het gevoel dat het anders moest.”

Werken aan dromen

‘We zijn eerst gaan inventariseren of ons idee van een kleinschalig wooninitiatief voor doven haalbaar was. We namen contact met grote instellingen, met ouders en ook met cliënten. Vanuit die eerste inventarisatie bleek dat er in principe voldoende belangstelling was. Daarna kwamen de gesprekken met woningbouwverenigingen en subsidieverleners. We gingen op zoek naar een centrale plek en kwamen na enkele omzwervingen in de rest van het land uiteindelijk toch in Amsterdam uit. We vonden het heel belangrijk dat ‘ons huis’ er goed uit zou zien. Dat het er gezellig zou zijn. En dat het stijlvol en mooi ingericht zou worden. Daarvoor moesten we ook geld bijeen zien te krijgen. Uiteindelijk kregen we alles rond inclusief het geld voor de inrichting. We zijn heel gelukkig met de plek die we vonden aan de rand van IJburg, de nieuwste wijk van Amsterdam. Een prachtige ruime locatie, met alle voorzieningen, vlak bij het IJsselmeer en op tien minuten reizen naar het centrum van Amsterdam. Zaaam heeft nu tien bewoners verdeeld over twee aangrenzende woonhuizen. In principe is er 24 uren zorg, maar een huis heeft meer begeleiding. En de bewoners van het tweede huis zijn een stukje zelfstandiger. De leeftijd van de bewoners varieert nu tussen de 19 en 32, maar dat wil niet zeggen dat we geen oudere mensen aannemen. Het belangrijkste is dat iemand hier past. Een huis is een extra-zorg huis, waar meer begeleiding is bij de dagelijkse dingen als persoonlijke verzorging en het huishouden. In het andere huis wonen mensen die voor een groot deel zelfstandig kunnen wonen.”

Kracht

Kleinschaligheid is onze kracht. Door de korte lijnen kunnen we direct inspelen op de behoeften van de bewoners; zaken kunnen makkelijk geregeld worden. Dat komt echt door die korte lijnen, ook naar de ouders. Ouders zijn heel belangrijk; wij leveren die zorg in nauw overleg met hen, ‘samen’. Er is veel aandacht voor communicatie, en dat kan ook niet anders als je met dove mensen te maken hebt. Het communiceren kost gewoon meer tijd en ook geduld. Die tijd hebben wij. Communicatie is enorm belangrijk.

De groep is heel divers. Er zijn jongeren die een opleiding volgen. Anderen gaan overdag naar een dagbesteding. Ook met de scholen en met de dagopvang onderhouden wij contacten.

En dan is er natuurlijk niet te vergeten onze gebarentaalvaardigheid. We hebben een team van vijf begeleiders en alle medewerkers zijn heel gebarentaalvaardig.

Maar het belangrijkste om te noemen vind ik dat mensen zich hier thuis voelen. We zien veel positie-

We vonden het heel belangrijk dat ‘ons huis’ er goed uit zou zien. Dat het er gezellig zou zijn.

Jeroen Berkhout

Door: **Petra Essink** Fotografie: **Nimo Hersi**

ve ontwikkelingen bij de bewoners. Er heerst hier een open en opgeruimde sfeer. De bewoners zijn bezig hun leven op te bouwen in de richting van meer zelfstandigheid. Je ziet ze groeien.”

Toekomst

“Wij hebben met Zaaam bewezen dat zorg voor doven, voor hetzelfde geld, heel anders georganiseerd kan worden. Hoewel er veel staat te gebeuren in het huidige AWBZ stelsel, weerhoudt ons dit er niet van om verder te kijken naar nieuwe mogelijkheden. Juist kleinschaligheid wordt nu gesimuleerd. Vanuit de regering lijken geluiden te komen dat er bij de bezuinigingen uitzonderingen gemaakt zullen worden voor speciale doelgroepen. Omdat het hier op IJburg zo goed loopt, zijn we dus aan het kijken of we in Utrecht ook een dergelijke woonvoorziening kunnen opstarten, met enkele kleine zelfstandige woonunits. Bij deze nodigen we geïnteresseerden uit zich bij ons te melden!”

Voor meer informatie kijk op de overzichtelijke en geheel tweetalige (NGT en Nederlands) website van Zaaam: www.zaaamzorg.nl